

A nagy kép

Lekció: Mt. 6.1-7, 16-21
Textus: Róm. 1.16-32

2011. nov. 13
Gazdagrét

Isten-csere

A szakasz első két verséről beszéltünk múlt héten, mondván, ez a Római levél főtétele: az evangélium, a Jézus Krisztusról szóló jó hír, Isten ereje mindenkinek üdvösségére (szabadulására, menekülésére), aki hisz. Beszéltünk arról, hogy Isten Jézus Krisztusban állítja helyre mindazt, ami a világban a kezdetekben eltorzult, kifocamodott, összetört. Az evangélium nem csak személyes életünk gyógyulása, hiszen bekapcsol Istennek abba a munkájába, amit a történelem során kibontakoztat Jézusban.

A Római levél első három fejezetében Pál apostol azt mutatja be, hogy mindenkinek szüksége van az evangéliumra. Akár zsidó, aki ismeri Isten törvényét és szövetségét (nevezük ma az egyházban felnővőnek), akár pogány, aki a szövetségen kívül élt korábban (akinek semmi vallásos neveltetése nincs ma), a szabadulást mindenki Jézus Krisztusban találja. Pál világos logikával és nagyszerű érveléssel vezet el mindenkit oda, hogy meglássa, mi akadályozza azt, hogy az evangélium, Isten ereje, belépjen az életébe. A mai szakaszban a bálványimádás akadályát, jövő héten a vallásosság kudarcát látjuk.

Mivel az evangélium Isten egyetlen ereje és útja az üdvösségre, Pál tudja, hogy a tét nem kicsi. Annyira nem, hogy „*Isten ... haragját nyilatkoztatja ki a mennyből ... azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot.*” Mindaz a hamisság, hazugság, gonoszság, ami Isten igazságát, valóságát, az evangélium szépségét, dicsőségét feltartóztatja, Isten haragját váltja ki. A következő versekben Pál kifejti, hogy mi ez a gonoszság és hitetlenség. Egy kifejezéssel: Isten-csere. Lássuk, 1. milyen értelemben Isten-csere a bálványimádás, 2. hogyan ismerhetjük fel a bálványainkat, 3. és milyen csere nyit bennünk szabad utat az evangélium erejének.

I. A bálványimádás kibontakozása: az Úr lecserélése

Az apostol gondolatmenetét a bálványimádás kibontakozását követve három lépésben foglaljuk össze: a teológiai, a lélektani és az erkölcsi dimenziók tárulnak fel előttünk.

Mi a bálványimádás? Pál szerint nem más, mint Isten-csere, hiszen „*ami megismerhető Istenből, azt nyilvánvalóvá tette számukra*”, és ők „*megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként*”, sőt, „*a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték emberek és madarak, négy lábúak és csúszómászók képével.*” Az apostol szerint minden emberben ott van valami morzsa Isten ismeretéből; hatalmából és istenségéből valamit megsejtünk, de mégsem őt keressük. Nem őt keressük, nem az igaz, élő és alkotó Istent, mert valamiért sokkal vonzóbb a teremtményt imádni és szolgálni a Teremtő helyett (v.25). Ezért, hangsúlyozza Pál

újra a cserét, „*az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel.*” Az egyedül a teremtőt illő tiszteletet, szeretetet, és szolgálatot a teremtménynek adni igazság helyett hazugság. Éppen azért, folytatja az apostol, a bálványimádásra nincs mentség; valamilyen értelemben mindannyian az igazságot cseréltük a hazugságra, és nem bújhatunk a tudatlanság védőfala mögé. És ha ezen a ponton talán nehéz is belátni Pál gondolatmenetének igazát a mi életünkre nézve, figyeljük, hogyan folytatja.

A második lépés az ember szívének és gondolkodásának elsötétedése, hiábavalósága, érzéketlenné válása („*hiábavalóságra jutottak gondolkodásukban és értetlen szívük elsötétedett*). Az ember belső vezérlését (gondolkodás és szív) alapvetően meghatározza, hogy azt mire ill. kire irányítjuk. Akit/amit imádunk, az határoz meg belülről. Akiben/amiben gyönyörködünk, egyre inkább olyanná leszünk. Amire rögzítjük a szívünk szeméit, legmélyebb vágyaink, az fog formálni minket. A bibliai gondolkodás szerint amint célt tévesztünk, úgy romlunk meg belülről is. Isten helyett a másik ember, vagy más teremtmény uralja a gondolataink, álmunk, érzéseink. Az ember bensője menthetetlenül megromlik, elsötétedik, és ezzel tragikus útra indul.

A harmadik lépés a folyamat kiteljesedése, az erkölcsi következmény. Pál ijesztő képet fest, amit így foglалhatunk össze: gátlástalan és gyalázatos élet. Súlyos szavak. Egyrészt ennek fényében beszél az Isten-csere egyik következményeként a partnercseréről (mind a női, mind a férfi homoszexuális gyakorlatot nevesítve), másrészt minden más egyéb cselekedetet is néven nevez: hamisság, gonoszság, kapzsiság, viszálykodás, góg, dicsekvés, kíméletlenség, irgalmatlanság, stb, valamint az ezekben való büszkeség („*azokkal is egyetértenek, akik ilyeneket művelnek.*”) Ez az erkölcsi irányvesztés azonban nem magától értetődő, hiszen Isten az ember szívébe, lelkiismeretébe írta, hogy mi jó és mi rossz. De mivel az ember őt lecserélte, valamint szíve keménnyé és érzéketlenné lett, Isten sem őrzi meg tovább attól, hogy végigjárja az utat, amelyet választott. Háromszor is olvassuk, hogy Isten *kiszolgáltatta őket* (átadta őket) szívük vágyainak, szenvedélyeinek, erkölcsi ítéletre képtelen gondolkodásnak. És inentől nincsen gát, elszabadul az ember bűnös élete. De nézzétek, hogy Isten ismerete, akármennyire is elnyomott, eltemetett, sőt, kigúnyolt, itt sem szűnik meg teljesen: „*Ők ugyan megismerték Istennek azt az elhatározását, hogy akik ilyeneket cselekszenek, méltók a halálra, mégis nem csak maguk cselekszik ezeket, hanem azokkal is egyetértenek, akik ilyeneket művelnek.*” Szívünk mélyén tudjuk, hogy ez így van. Mert még ha a mai ember azt is mondja, hogy ő a teremtett világ alapján nem ismert meg semmit Istenből, hiszen mindvégig azt tanulta, hogy az véletlenül jött létre, azt akkor sem állíthatja, hogy soha meg nem szólalt a lelkiismerete.

Pál apostol gondolatmenetéből fakadóan két tételt szeretnék megfogalmazni. Az első, hogy szükséges értenünk, a Biblia szerint a céltévesztett életmódot a céltévesztett istentisztelet előzi meg. A bűn lényege, gyökere, eredője nem a gátlástalan cselekedetekben van, hanem a bálványimádó szívben. A második tétel ebből fakad: a megoldás sem a moralizálás szintjén, hanem a szív, a benső szintjén történik. Nem elég a viselkedés csere, sőt, nem is lehetséges; az egyetlen válasz – újra, most visszafelé - az Isten-csere. A téged irányító bálvány lecserélése az egyetlen, igaz Istenre, akinek evangéliuma szabadító erő és hatalom.

II. Hogyan ismerhetjük fel a bálványainkat?

Mielőtt hangosan tiltakoznánk, hogy nekünk nincsen bálványunk (vagy azért, mert Jézus követőinek valljuk magunkat, vagy azért, mert felvilágosult modern emberként semmiféle vallást nem tartunk), halljuk meg, amit Kálvin János mond: „*az ember szíve bálványgyár.*” Kálvin ezzel azt bibliai igazságot fogalmazza meg, hogy az ember bensője, szíve mindig talál ill. létrehoz valamit, ami életének célt, jelentést, értelmet ad, ami túlmutat önmagán. Ennek magyarázata pedig teremtettségében van, hiszen az élő Istennel való kapcsolatra, az ő tiszteletére, szeretetére, szolgálatára teremtett. Ha nem az Úr lesz Istene, akkor valaki vagy valami más lép erre a helyre, és ez a bálvány. Nincs semleges, üres szív, az ember mindig belé fogja vetni valamibe a reménységét, valamiben vagy valakiben mindig keresni fogva megváltását, örömét, elégedettségét. Valakit vagy valamit szolgálni fog erejével, tehetségével, idejével. Valaki vagy valami abszolúttá lesz számára, még akkor is, ha nem mondaná annak. A bálvány tehát ma legtöbbünk számára nem a szobor vagy kép, ami előtt leborulunk, a bálványimádás nem közös istenítése és imádása egy másik istennek, vagy nem közös étkezés a jelenlétében, és nem is áldozat bemutatása neki. A bálvány az, ami azt ígéri neked, hogy megvált attól, hogy kudarcnak ítéld magad, vagy megajándékoz azzal, hogy igazolva lásd léted. A bálvány az, ami követeli, hogy szolgálj minden erőddel, és akkor majd szerethető, értékes, sikeres leszel - és végül kifoszt és magadra hagy, hiszen nem tehet mást. A bálvány tehát nem feltétlenül vallásos köntösben jelentkezik.

Továbbá, ennek fényében bármi lehet bálvánnyá életünkben, számos olyan dolog, ami önmagában jó és szükséges. Bálvánnyá lehet a szerelem vagy a házastárs, a gyerekek és a család. Bálvánnyá lehet a kényelem és a biztonság, a hatalom, a befolyás és a szolgálat, a segítség. Ezek közül semmi sem rossz önmagában, de mégis tönkretesz, ha abszolúttá válik életünkben (pl. „csak akkor van az életnek értelme, ha születik gyermekem”).

Amennyiben Jézust Úrnak vallod, valóban Jézus lett életed Ura, és te tulajdonává lettél. A bálványok azonban mélyen megbújnak bennünk, és lehetséges, hogy Jézust mondom Urannak, és egy másik szinten mégis a bálványt szolgálom. Jézust mondom Úrnak a számmal, de életem egy területén vagy időszakában valami vagy valaki más irányít, valaki vagy valami mástól várom a megváltást. Lehetséges, hogy egy visszatérő bűnnel küszködsz, miközben az igazi megoldás az lenne, ha felismernéd, hogy miért van olyan hatalmas ereje feletted, milyen bálvány uralja szíved. A következő néhány gondolat segíthet abban, hogy felismerd a lappangó bálványt.

Figyeld meg, hogy mi tölti be a képzeleted, miről álmodozol akkor, amikor szabad vagy, amikor nincsen más dolgod. Persze mindannyiunknak vannak álmunk, és ez rendben van. De mi az, amire úgy gondolsz, hogy az ad neked örömet, vigasztalást, erőt a folytatáshoz? Mihez fordulsz képzeletedben, ha nehézség fenyeget? Mit teszel, amikor nem teszel semmit?

Mire fordítod a pénzed és az időd? Jézus azt mondja, hogy „*ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.*” (Mt. 6.21) Mibe fektetsz be pénzt, energiát örömmel, hálával? Könnyen lehet, hogy a kérdésre adott válasz elvezet oda, ahol *valójában* van a szívünk.

Hogyan reagálsz arra, amikor kútba esik valami, amiben reménykedtél, amikor imádságod nem nyer választ? Természetes, hogy ilyenkor szomorúak, elkeseredettek, csalódottak vagyunk, de normális esetben tovább tudunk haladni, az élet megy tovább. A teljes kétségbeesés, Isten elutasítása és vádolása, az összeomlás arra mutat, hogy életed alapjaiban rendültél meg. Felismered, hogy kiben vagy miben vártad eddig életed megoldását, kivirágzását? Mikor jelennek meg legerősebb, sőt, kontrollálhatatlan érzelmeid (félelem, düh, vágy, stb)?

Nézz rá a vágyaidra – és tekints rá aggodalmaidra. A vágyaid önmagukban nem bálványok, de a szívünk könnyen abszolutizálja azokat. A félelmeid szintén leleplezhetik, hogy mi irányít legbelül. Ugyanúgy lehet bálvány valaminek a megléte – és erre az elvesztésétől való rettegés mutat rá - mint valami, ami hiányzik, amely mindent maga mögé utasító vágy formájában jelentkezik.

Ha már tudod, hogy mi vagy ki foglalta el életedben az egyetlen teremtő és alkotó helyét, már csak az van hátra, hogy újra megtörténjen az Isten-csere.

III. Milyen csere nyit utat bennünk Isten evangéliuma hatalmának?

Hogyan történik az Isten-csere? A bálvány lecserélése az élő Istenre, Jézus Krisztusra?

Először is óvakodj attól, hogy a „rossz bálványt” megpróbáld lecserélni „jó bálványra”. Mit értek ezalatt? Lehet, hogy valakinek az életét valamilyen nyilvánvalóan gonosz és pusztító bűn uralta (legyen ez szenvedélybetegség, családját romboló házastársi hűtlenség, kapcsolatait feláldozó karrieréhség), és egyszer csak úgy dönt, megváltozik, és ő lesz a világ legjobb férje és édesapja. Eddig az mozgatta, hogy ő legyen az, aki a legtöbb pénzt keresi, mostantól az, hogy ő legyen a legjobb családapa. Eddig az volt az élete legnagyobb kudarca, ha nem sikerült egy üzlet, mostantól az, ha gyereke egyest hoz haza. Valakit eddig csak a buli érdekelt, mostantól pedig mindenáron anya akar lenni. Korábban csak magaddal törődtél, nyíltan önző voltál, senki nem érdekelt, mostantól meg csak az érdekel, hogyan segíthetsz másoknak. Rád néznek, és azt mondják, ez új emberré lett, mintha kicserélték volna. Meg is történt a csere: eddig rossz dolgot helyeztél életed középpontjába, mostantól pedig jó dolgot helyezel – csak rossz helyre.

Hogyan történik az a csere, amelyben az evangélium szabadító hatalmát már nem tartóztatjuk fel hitetlenséggel és gonoszsággal, hanem megnyílunk előtte? Először is bűnbánatot kell tartanunk, és el kell fordulnunk attól, ami bálvánnyá lett számunkra. Amikor felismered, hogy valójában mi vezet, mi irányít, miben reméled biztonságod, mi uralja lényed, ijesztő belegondolni, hogy annak ki kell kerülnie életed középpontjából. Ijesztő, hiszen eddig – talán nem is tudtad, de mégis – ő adta a vigaszt, a reményt, az örömet, a célt, és rettentő még belegondolni is, hogy ez a nagy pártfogó ki legyen ebrudalva az életünkéből, és helyette rábízzuk magunkat Jézus Krisztusra. Amikor egy bálvány elfoglalta szívünket, és felismertük, még nem

feltétlenül tudunk szabadulni. Lehet, hogy bár tudjuk, hogy Jézust akarjuk, a vágy hatalmas erővel tartja fogva a szívünk. A szavainkkal Jézust akarjuk, de a szívünk vágya továbbra is az, amit bálványoknak ismertünk. Dúl a harc. Vagy lehetséges, hogy mennénk, menekülnék Jézushoz, de félünk, hogy mi lesz velünk, ha elengedjük azt, ami eddig adott biztonságot, látszólagos életet. Nem enged a félelem. Mi segít tovább abban, amit úgy hívtunk, hogy Isten-csere? Amikor az élő Isten bitorló bálvány helyébe újra az Úr lép.

Ezen a ponton kell meglátnunk az evangélium mélységét, ami szintén – de más értelemben – Isten-csere. Amelynek során Jézus Krisztus helyet cserélt velünk. *„Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből ... azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot.”* És hol lett nyilvánvalóvá Isten haragja a mi bálványimádó hitetlenségünk és gonoszságunk ellen? Hol sújtott le ítélete? Hol történt meg a csere? Jézus Krisztuson, az ő halálában. Ott vannak a mi bűneink felsorolva a 28-31 versekben, ott van az ítélet meghirdetése (*méltók a halálra*), majd valami felfoghatatlan fordulattal mindezt látjuk beteljesedni Jézus Krisztuson. Mi lecseréltük Istent hamis és halott bálványokra, ő irántunk való szeretetéből lecserélt bennünket saját Fiára: ráhelyezte haragját, hogy nekünk kínálja igazságát. Itt nyílik meg az út, hogy az evangélium szabadító ereje elérje a szívünket.

Meg tud-e ragadni ennek az Istennek szeretete és jósága a mai napon? El tudod-e hinni, hogy amint elfordulsz a bálványaidtól, ennek az Úrnak a karjaiban találod magad? Be tud-e tölteni mindenek felett való vággyal, meg tud-e menteni minden aggodalomtól és félelemtől? A válasz, hogy igen. Amikor Jézus szeretete felragyog a szívedben, amikor a Szentlélek kiárasztja benned az Atya szerelmét, semmivé lesznek a hiábavaló vágyak, és helyükre kerülnek a kifordult vágyak. Hálával és örömmel tudsz élni hatalommal, befolyással, pénzzel, szerelemmel, családdal... És megszabadulsz a félelemtől, hogy ha valami nem sikerül, kudarcot vallott egész életed. ÁMEN!